

VENÄJÄNAJOKOIRAYHDISTYS RY

## **VENÄJÄNAJOKOIRAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMA**

Sisällys:

1. JOHDANTO
2. RODUN TAUSTA
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA
4. RODUN NYKYTILANNE
  - 4.1 Populaation rakenne ja jalostuspohja
    - 4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos
    - 4.1.2 Jalostuspohja
    - 4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa
    - 4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta
  - 4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet
  - 4.3 Terveys ja lisääntyminen
  - 4.4 Ulkomuoto
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS
  - 6.1 Jalostuksen tavoitteet
  - 6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille
  - 6.3 Rotua harrastavan yhdistyksen toimenpiteet
  - 6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin
  - 6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta
7. LIITTEET
8. LÄHTEET

## 1. JOHDANTO

Tässä venäjänajokoiran jalostuksen tavoiteohjelmassa (JTO) kerrotaan lyhyesti venäjänajokoiran alkuperästä ja tulosta Suomeen sekä luodaan katsaus rodun tämän hetkiseen tilanteeseen. Ohjelmassa kerrotaan niistä tavoitteista, joihin rodunjaloituksessa pyritään, sekä keinoista, joilla tavoite saavutetaan.

Jalostuksen tavoiteohjelma antaa tietoa koiranomistajille, kasvattajille sekä koiran hankkimista suunnitteleville.

Venäjänajokoira on metsästyskoira, jolla jäniksen ja ketun ajon lisäksi on perinnöllisiä taipumuksia myös supikoiran, ilveksen sekä suden ja karhun metsästykseseen. Venäjänajokoiralle on tyypillistä vauhdikas, laukatun tapahtuva ja nopeasti tulokseen johtava haku sekä kuuluva ja soinnikas haukku. Näitä pyritään jalostuksella vaalimaan ja vahvistamaan. Lisäksi kiinnitetään huomiota sitkeyteen ja ajokykyyn.

Erityisenä uhkana rodulla on vähäinen koiramäärä ja takavuosien runsaasta sukusiitoksesta johtuva geenipoolin kapeus. Sukusiitosastetta on kuitenkin pystytty viime vuosina alentamaan, koska käytössä on ollut lisääntyvässä määrin vierassukuisia tuontikoiria. Tällä linjalla pyritään turvaamaan myös rodun terveenä säilyminen.

Rodun suosio on viime vuosina lähtenyt lupaavaan nousuun. Venäjänajokoiria rekisteröidään nykyisin yli 100 kpl vuodessa. Myönteisen kehityksen jatkumisen edellytys on se, että perinnölliset sairaudet saadaan pidettyä kurissa, ja rodun luonne ja käyttöominaisuudet saadaan vakiinnutettua hyvälle tasolle. Tästä jalostuksen tavoiteohjelmasta löytyvät keinot, joilla tähän pyritään.

## 2. RODUN TAUSTA

Nykyisen venäjänajokoiran taustalla ovat venäjällä ammattimetsästyksessä käytetyt "vysel"-rotuiset koirat, joista löytyy tietoja vanhoista Novgorodin tuohikirjoista 1400-luvulta. Samat kirjat kertovat maanviljelijästä nimeltään "vysljatnik". Lisäksi vuodelta 1510 tiedetään, että Dmitrovon paikkakunnalla oli Vysletsovo-niminen kylä.

Kielentutkijat ovat yksimielisiä siitä, että sana "vysel" on johdettu sanasta "vyt", joka tarkoittaa ulvoa. Todennäköisesti ulvomistaipumus on ollut tyypillistä jo sen ajan koirille koska nimikin siihen viittaa.

Nykyisen Liettuan alueelta, mikä silloin oli Länsi-Venäjää, löytyy tietoja "vysel"-koirasta vuodelta 1529. Virallisesti Liettuassa käytettiin rodun nimenä vuonna 1588 "jänis ja petojen vysel". Tämä viittaa epäilemättä siihen, että kyseistä koiraä käytettiin myös petojen metsästyksessä.

Tsaarit metsästelivät paikallisten "vysel"-koirien avulla 1500-luvulla myös kehittymässä olevalla Itä-Venäjän alueella. Täällä näitä koiria kutsuttiin ajokoiriksi (gonzaja). Entinen nimi oli jäänyt pois käytöstä, mutta sitä käytettiin hieman muunneltuna puhuttaessa uroskoirasta

"vyslets". Narttua alettiin sanoa nimellä "vyslovka", kuitenkin vasta 1700-luvulla. Koiranhoitajia kutsuttiin nimellä "vysljatnik".

Edellä mainitut viittaukset vahvistavat, että rotu on alkuperältään venäläinen rotu. Rodun aikaisemmasta kehityksestä ei kuitenkaan ole löydetty varmaa tietoa. Se, mikä vaikutus oli esimerkiksi Venäjää ajanjaksolla 1240-1480 hallinneiden tataarien koirilla, on vain arvailujen varassa.

Keisari Pietari I Suuren hallintokaudella (1682-1725) yleistyi varakkaiden keskuudessa peurojen metsästys. Tähän tarkoitukseen tuotiin Länsi-Euroopasta englantilaisia ja ranskalaisia ajokoiria. Kirjallisuudesta löytyy maininta esimerkiksi keisari Pietari II koiratarhasta, jossa oli 241 koiraa. Niistä 50 oli rodultaan ranskalaisia. Merkittäviä metsästyksen ja koirankasvatuksen harrastajia olivat myös keisarinnat Anna Ivanovna ja Elisabet Petrovna. Heidän aikakautenaan maa saksalaistui ja vuorovaikutus Saksan kanssa oli hyvin vilkasta. Venäläisten upseerien sotamatkat Eurooppaan lisäsivät ajokoirien tuontia. Erityisesti saksalaisia koiria tuotiin runsaasti. Luonnollisesti maahan tuodut koirat risteytyivät paikallisten ajokoirien kanssa ja vaikuttivat kannan muodostumiseen.

Myöhemmin kantaa kehitettiin järjestelmällisemmin. 1800-luvulla venäjänajokoiraa alettiin risteyttää eri suhteissa länsimaisten ajokoirien, eniten englantilaisten ja puolalaisten rotujen kanssa. Tästä eteenpäin metsästäjät alkoivat luokitella ajokoiria sen paikkakunnan mukaan, mistä ne olivat kotoisin, esimerkiksi Kostroomasta tai Jaroslavista. Erilaisista risteytyksistä johtuen eri paikkakuntien koirat yleensä poikkesivat melkoisesti toisistaan. Yhtenäisemmin ja laajemmalla pohjalla alettiin kehittää vanhaa venäläistä ajokoiraa, sekä englantilais-venäläistä ja puolalais-venäläistä risteytettyä ajokoiraa.

Nykyisen venäjänajokoiran kehittäminen voidaan katsoa alkaneeksi vasta vuonna 1850. Samanaikaisesti perustettiin metsästysliittoja, metsästyslehtiä ja aloitettiin säännölliset koiranäyttelyt. Tämä kaikki edisti huomattavasti venäjänajokoiran kehitystyötä. Suurena vaikuttajana kehitystyössä oli Nikolai Kushenskyi (1850-1915). Hän julkaisi kirjoja ja lehtiartikkeleita, joissa hän käsitteli ajokoiralla metsästämistä sekä venäjänajokoiran ominaisuuksia ja kehittämistä. Kushenskyi oli sitä mieltä, että hänen aikanaan ei enää ollut täysirotoisia vanhoja ajokoiria. Parhaiten hänen mukaansa oli säilynyt kostrooman ajokoiria. Niitäkin oli vain muutamilla kasvattajilla hänen lisäkseen.

Kushenskyi oli perustanut vuonna 1870 Tverin alueelle kostrooma-rotuisten ajokoirien tarhan. Se antoi erittäin hyvän pohjan 1800-luvun lopun ja 1900-luvun alun kuuluisille koiraryhmille, esimerkiksi Alekseijevin, Belousovin, Shuvyhin, Komynin ja Romeikkon koirille. Valitettavasti Kushenskyi lopetti työt koirien kehittämiseksi vuonna 1910. Venäjänajokoiran suurvaikuttajat arvostivat Kushenskyin jalostamaa kantaa sekä ulkomuodon että käyttöominaisuuksien perusteella. Hänen mielipidettään venäjänajokoiran juurista, jotka olivat lähtöisin Kostroomasta, eivät kaikki kuitenkaan kannattaneet. Vahvempi mielipide oli, että Kostrooman ajokoiria, vanha venäläinen, venäläinen suoraan ajava ja monet muut olivat kaikki yhtä lailla venäjänajokoiran perustaa.

Vuonna 1895 julkaistiin ensimmäinen standardi venäjänajokoiran ominaisuuksista. Tästä eteenpäin rodun kehittämiseksi päätettiin järjestää säännöllisesti käyttökokeita. Ensimmäinen

koe Venäjällä pidettiin vuonna 1901 Moskovassa Aleksanteri II -nimisessä metsästysseurassa. Vuoteen 1917 mennessä kokeita oli järjestetty seitsemän kertaa. Kokeet järjestettiin koirajoukolle, joten ne eivät oikein palvelleet yksin työskentelevän koiran kehittämistä.

Vuoden 1917 vallankumous ja sen jälkeinen kansalaissota tuhosivat myös venäjänajokoiran kehittämistyön tulokset lähes kokonaan. Kehittämistyö täytyi käynnistää uudelleen hyvin vähäisellä materiaalilla. Suurena vaikuttajana näinä vaikeina vuosina oli Nikolai Pahomov (1890-1978). Hän on ansainnut kunniamaininnan työstään kahden rodun, venäjänajokoiran ja englantilais-venäläisen ajokoiran kehittäjänä. Pahomov oli yleisvenäläisen kennelmiesten kokouksen järjestäjänä vuonna 1925. Kokous hyväksyi viisi paikallista ajokoirarotua, mutta näistä vain kolmelle (venäjänajokoira, englantilais-venäläinen ajokoira ja puolalais-venäläinen ajokoira) hyväksyttiin standardit. Kahdesta muusta ajokoirarodusta julkaistiin ainoastaan tiedot, koska edellisissä näyttelyissä näistä kahdesta rodusta ei ollut niiden tyyppillisiä jälkeläisiä.

Sama kokous vahvisti Pahomovin esittämät ajokokeiden säännöt erikseen joukolle, koiraparille ja yhdelle koiralle. Vuodesta 1926 käyttökokeet alkoivat olla säännöllisiä monessa paikassa Venäjällä. Kennelmiesten kokouksessa Moskovassa vuonna 1939 uusittiin englantilais-venäläisen ajokoiran ja venäjänajokoiran standardit. Puolalais-venäläinen ajokoira, harlekina ja brudastoi -rodut hylättiin kokonaan pois, koska niitä ei ollut enää olemassa.

Vuonna 1950 alettiin poliittisista syistä ja ulkomaalaisvastaisen propagandan vuoksi tutkia myös koirapolitiikkaa. Sen seurauksena englantilais-venäläisen ajokoiran nimi piti vaihtaa "ruskaja pegajaksi", mikä suomennettuna on "venäjän täplikäs". Pahomov oli jyrkästi tätä muutosta vastaan, riitautui yleisvenäläisen kennelliiton neuvoston kanssa ja joutui sen seurauksena lopullisesti lopettamaan työn koirien kehittämiseksi.

Vuonna 1954 ajokoirat saivat uudet standardit, mitkä olivat huomattavasti huonommat kuin Pahomovin vuonna 1939 esittämät. Tästä lähtien standardia muutettiin useasti vuoteen 1994 saakka. Vuoden 1994 standardi on pienin muutoksin voimassa vielä nykyisinkin.

Suomeen venäjänajokoiria tuotiin ensimmäisen kerran 1800-luvun lopulla. Täällä koiria kutsuttiin kostroomankoiriksi. Nimitys johtui varmasti koirien alkuperästä. Näillä koirilla oli hyvät metsästysominaisuudet: ne olivat sitkeitä työskentelemään, niillä oli voimakkaat monisointuiset äänet ja ne olivat kyllin rohkeita ajamaan myös sutta. Koiria tuotiinkin maahan lähinnä suden metsästystä varten. Muutamassa vuosikymmenessä vähäinen kanta kuitenkin sekoittui muihin rotuihin ja katosi lopullisesti sotavuosien aikana.

Venäjänajokoiran uusi tuleminen tapahtui 1970-luvulla, jonka jälkeen kanta on alkanut vakiintua. Nykyiset omistajat arvostavat erityisesti venäjänajokoiran monipuolisuutta metsästyksessä ja sopeutuvuutta erilaisiin oloihin, myös kaupunkiin.

### 3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Venäjänajokoirien rotujärjestönä toimii Suomen Ajokoirajärjestö ry. Suomalaiset rodun harrastajat perustivat Venäjänajokoirayhdistys ry:n vuonna 1999 tarkoituksenaan edistää venäjänajokoiran jalostusta ja tehdä rotua paremmin tunnetuksi. Yhdistyksen jäsenmäärä on kasvanut yhdessä lisääntyneiden rekisteröintien kanssa. Vuonna 2015 yhdistyksessä oli 357 jäsentä.

Venäjänajokoirayhdistyksen asioita hoitaa hallitus, johon kuuluu vuosikokouksessa vuodeksi kerrallaan valittu puheenjohtaja ja kahden vuoden toimikausille valitut kuusi varsinaista jäsentä sekä kuusi henkilökohtaista varajäsentä.

Jalostustoimikuntaan kuuluu 5 jäsentä. Sen tehtävänä on antaa jäsenistölle neuvontaa kaikissa jalostukseen liittyvissä asioissa ja vastata jalostuksen päämäärien mukaisesta toiminnasta yhdessä hallituksen kanssa. Pyynnöstä jalostustoimikunta antaa suosituksia yhdistelmistä. Koiranomistajat kuitenkin viime kädessä vastaavat toteutetuista yhdistelmistä ja tuloksista.

### 4. RODUN NYKYTILANNE

#### 4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Suomessa on rekisteröity venäjänajokoiria vuodesta 1978 lähtien. Viime vuosina rekisteröintimäärät ovat olleet yli sata pentua vuodessa. Pentueiden määrä on kasvusuunnassa, joskin poikkeusvuosiakin on. Elossa oleva kanta-arvio vuoteen 2013 mennessä on n. 700 - 800 koiraa.

Suomessa oleva venäjänajokoirakanta on kehittynyt viidestä tuontikoirasta. Yksi niistä oli kantavana tuotu narttu, joka synnytti viisi pentua. Kymmenisen vuotta edettiin näitä koiria keskenään parittaen. Tämä liian vähäinen koiramäärä johti sukulaisuuden voimakkaaseen kasvuun niin, että voitiin puhua "pullonkaulailmiöstä". Tilannetta on saatu korjattua 1990-luvulta lähtien lisääntyneiden tuontikoirien avulla. Tilanne katsaus oli (2005) ja tilanne näytti kohtalaisen hyvältä. Tällä hetkellä tuontikoirien maahan tuonti on kääntynyt negatiiviseen suuntaan, joka tulee vaikuttamaan kantaan sukusiitoksen ja sukukadon lisääntymisenä, ellei nopealla aikavälillä saada uusia vierassukuisia tuontikoiria jalostuskäyttöön. Ongelmana viimevuosien tuonneilla on myös suppea käyttöaste eri linjoihin.

Kantakoirat ja niiden 1. polven jälkeläiset, sekä kantakoirien esiintymät koko kannassa

<b>Koiran nimi</b>	<b>Suorat jälkeläiset</b>	<b>Esiintymät koko kannassa</b>
Zatvai 2102Q/79	48	1218
Dunai 22990G/78	8	1248
Kalina SF03684P/78	8	1248
Diana 2337N/81	29	1248
Zigrai 2338P/81	83	1217

Pentue, jonka emä Diana 2337N/81 ja isänä venäläinen uros Signal NL506

Koiran nimi	Suorat jälkeläiset	Esiintymät koko kannassa
Aljo Ruski SF08022N/83	0	0
Aljo Signal SF08021M/83	39	60
Aljo Chaika SF08025R/83	13	1008
Aljo Dina SF08023P/83	27	115
Aljo Zorka SF08024Q/83	6	754

Taulukko kuvaa kantakoirien suurta merkitystä vielä nykyisessäkin kannassa. Pahimmillaan joidenkin koirien suvussa esiintyy sama koira jopa 20 kertaa yhdeksän sukupolven mukaan laskettuna.

Tuontikoirat ja niiden jälkeläiset 1990-luvulla

Koiran nimi	Suorat jälkeläiset	Esiintymät koko kannassa
Leks 40504/90	26	557
Niko 7459/92U	50	271
Juri 7460/92	11	36
Zapevka ER2491/95	5	227
Zagrai ER24714/95	14	142
Zagraiga ER24566/95	18	18

Edellä mainittujen koirien vaikutus tulee jäämään kohtuullisemmaksi, sillä 2000-luvun alussa on tuotu uusia, vieraista suvuista olevia koiria maahan.

Sukusiitosprosentin kehitys, rekisteröinnit ja tuontikoirat vuosina 2000 – 2016

Vuosi	Sukusiitosprosentti	Rekisteröinnit/kpl	Tuontikoirat/kpl
2000	9,83 %	53	2
2001	8,02 %	38	0
2002	3,24 %	84	2
2003	7,02 %	87	9
2004	4,22 %	121	2
2005	2,44 %	113	3
2006	4,59 %	125	1
2007	6,25 %	115	0
2008	8,33 %	75	2
2009	5,26 %	120	0
2010	4,60 %	125	3
2011	9,90 %	71	2
2012	5,88 %	116	2
2013	5,88 %	109	1
2014	4,58 %	114	1
2015	3,86 %	98	2
2016	5,66 %	135	0

Edeltävässä JTO:ssa oli listattuna vuodet 2000 - 2006. Keskiarvo sukusiitosprosentista oli ko. vuosilta 5,62%. Ennuste oli, että tuontikoirien tuoma lisä olisi tuonut suunnan sukusiitoslukemien alenemiseen.

Vuosien 2007 - 2013 sukusiitosprosentin keskiarvo on 6,58 %. Vuosien 2014 - 2016 keskiarvo on 4,70 %. Sukusiitosprosentti on kääntynyt laskuun vaikkakin tarkastelujakso on vain kolme vuotta. Merkittävää muutosta koirien tuontiin ei ole tullut.

#### 4.2. Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

Pääosin venäjänajokoirien luonnetta voidaan pitää erittäin hyvänä. Näyttelyarvosteluissa luonteesta onkin annettu "ykkönen" harvoja poikkeuksia lukuun ottamatta. Koirat eivät ole tapahaukkujia, tulevat hyvin toimeen muiden koirien kanssa ja ovat taitavia lasten kanssa. Vihaisuutta muita koiria kohtaan tai liiallista vartiointitaipumusta omalla reviirillä on esiintynyt vain harvoissa tapauksissa ja nekin ovat olleet samasta uroksesta polveutuvilla koirilla. Huomioimalla periytymisreitti jalostusvalinnoissa on vihaisuudesta päästy lähes kokonaan eroon. Lieväasteista arkuutta on esiintynyt harvoissa tapauksissa nuorilla koirilla, erityisesti nartuilla. Useimmiten arkuus katoaa parissa vuodessa, mikäli koiran käsittely on hyvää. Aikuisilla koirilla arkuuden esiintyminen onkin harvinaista. Ilmiössä lieneekin kyse koiran puutteellisesta totuttamisesta ääniin ja ympäristöön pentuiässä, tai liian kovakouraisesta käsittelystä.

Venäjänajokoiran ominaisuudet monipuolisena riistakoirana ovat säilyneet hyvin. Pentuna ne ovat kiinnostuneita lähes kaikesta riistasta ja suuntautuvat myöhemmin yleensä jänikselle, ketulle ja supikoiralle. Myös villisika, ilves ja karhu ovat haluttua riistaa useimmille koirille. Susikannan lisääntyttä on päästy myös käytännössä testaamaan koirien sudenajotaipumuksia.

Jäniksen- ja ketunajotaipumuksen selvittämiseksi venäjänajokoirat ovat voineet osallistua ajokokeisiin muiden suurten ajokoirien säännöillä ja samoissa kokeissa (AJOK, KEAJ). Kokeiden tuloksia arvostetaan yleisesti ja käynti useammassa kokeessa antaa melko kattavan kuvan koiran ominaisuuksista. Koetulosten arvioinnissa tulisi kuitenkin noudattaa kriittisyyttä. Kaikille suurille ajokoirille vahvistetut koesäännöt eivät välttämättä sovellu kovin hyvin nopealiikkeisen venäjänajokoiran arvostelemiseen.

Jalostuksen tavoitteena on säilyttää ja parantaa niitä metsästysominaisuuksia, jotka ovat olleet rodulle ominaisia jo vuosisatojen ajan. Tässä voidaan käyttää soveltuvilta osin apuna ajokokeiden, ketunajokokeiden sekä tulevaisuudessa myös muille riistaeläimille suunnattujen taipumus- ja työskentelykokeiden tuloksia.

Venäjänajokoirien koekäynnit vuosina 1991 - 2004.

Tiedot on kerätty Suomen Ajokoirajärjestön julkaisemista vuosikirjoista.

AJOK (jäniksen ajokoe)

Vuosi	Osallistuneet koirat	Koekäyntien määrä	Tulokset			Palkitsemis-%
			1.palk.	2.palk.	3.palk.	
1991	5	9			1	11
1992	2	4		1		25
1993	2	3	1		2	100
1994	5	7	1		2	43
1995	3	5	3	2		100
1996	5	8	3	1	1	63
1997	5	9	1	1	3	56
1998	7	14	5	1	3	64
1999	8	14	6	2	1	64
2000	14	29	6	4	3	45
2001	18	25	5	2	7	56
2002	9	13	1	3		31
2003	10	24	3	1	5	38
2004	17	37	6	4	4	38

KEAJ (ketun ajokoe)

Vuosi	Osallistuneet koirat	Koekäyntien määrä	Tulokset			Palkitsemis-%
			1.palk.	2.palk.	3.palk.	
1991	1	4	1			25
1992	2	3	2			67
1993	3	4			1	25
1994	3	6			1	17
1995	1	2	1			50
1996	2	2		1		50
1997	2	2		1		50
1998	2	2		1		50
1999	1	1			1	100
2000	1	1				0
2001	2	2		1		50
2002	2	2	1		1	100
2003	1	2	1			50
2004	1	1	1			100

Vuosien 2007-2013 ja 2014-2016 ovat koekäynnit nousseet selkeästi seuraavalle tasolle ja vakiintuneet määrällisesti.

<b>Vuosi</b>	<b>AJOK tulosmäärä</b>	<b>KEAJ tulosmäärä</b>
2007	65	4
2008	60	9
2009	70	15
2010	55	7
2011	61	18
2012	67	20
2013	60	12
2014	60	31
2015	77	18
2016	60	19

#### 4.3. Terveys ja lisääntyminen

Venäjänajokoiran historia Suomessa on lyhyt ja rotu on lukumäärältään niin pieni, ettei sen sairauksista ole ehditty saada luotettavaa, eläinlääkärin tutkimuksiin perustuvaa tietoa kovinkaan kattavasti. Se mitä tiedetään, perustuu useimmissa tapauksissa koiranomistajien kuvauksiin tapahtuneesta.

Yleensä ottaen rotu on ollut terve ja pitkäikäinen. Useimmat koirat toimivat metsästyskoirina yli kymmenvuotiaiksi ja käyvät elämänsä aikana eläinlääkärillä vain rokotusten vuoksi.

Yleisin ongelma rodulla on ollut laikullinen epänormaali karvanlähtö, jota esiintyi erityisesti koirilla, joilla oli todettu kilpirauhasen vajaatoimintaa. Muutamissa tapauksissa iho-ongelmat on testaamalla todettu ruoka-aineallergiasta johtuviksi. Tällöin allergisoivat tekijät poistamalla on saatu oireet poistettua.

Venäjänajokoirien käynnit terveystarkastuksissa ja luustokuvauksissa ovat lisääntymään päin. Rodulla on jonkin verran C- ja D-lausuttuja lonkkia.

Vakavampia sairauksia on ollut muutama epilepsiatapaus, ruokatorven kuroutuma ja silmän harmaakaihi HC. Lisäksi on ollut muutamia äkillisiä kuolemantapauksia, jotka on todettu sydänperäisiksi mm. sydänlihaksen rappeuma dilatoiva kardiomyopatia (todettu ultraamalla sekä ruumiinavauksissa).

Tautitilannetta pyritään selvittämään koiranomistajille ja kasvattajille tehdyillä kyselyillä. Tiedottamisella yritetään jäsenistö saada laajalla rintamalla mukaan koiriemme terveystilanteen parantamiseen. On kuitenkin mahdollista, että tulevaisuudessa katsotaan tarpeelliseksi puuttua ongelmiin PEVISA-ohjelman avulla.

Rodulla muissa maissa mahdollisesti ilmenevistä sairauksista ei ole saatu tietoja.

#### 4.4. Ulkomuoto

Venäjänajokoiran tulee olla voimakas ja vahva olematta silti raskas. Edellä mainittu päti vielä 1980-1990 populaatiossa. Valtaosa oli "ykkösen" koiria, mutta nykyisin näin ei enää ole. Nykyisessä kannassa on paljon liian kevyitä, korkearaajaisia siroja koiria. Myös karvapeitteen laatu on keskimäärin heikentynyt, joka myös osaltaan lisää keveyden vaikutelmaa. Liian usein löytyy pohjavillan puutetta sekä lyhyttä peitinkarvaa, joka heijastuu myös raajojen ja kypälien kestävyYTEEN.

"Pää ei kovin suuri..." Raskas löysänahkainen pää voimakkaineen huulikaarineen ja pitkähköine korvineen, ei myöskään ole poikkeuksellinen ilmiö nykykannassa.

Venäjänajokoiran tavaramerkistä eli luonteesta, tulee myös pitää kiinni. Hyväksytään vain ja ainoastaan tasapainoinen, itsevarma ja rauhallinen luonne.

Tuontikoirien laatuun tulee kiinnittää nykyistä enemmän huomiota. Laatutakeeksi ei riitä pelkkä "vierasta verta". On suositeltavaa, että viimeistään ennen toista jalostukseen käyttöä koiralla olisi näyttelystä vähintään palkintosija H, koekäynti ja hyväksyttävät terveystutkimukset. Suositus on, että vain A- ja B-lonkkaisia koiria käytetään jalostukseen.

Venäjänajokoirayhdistyksen ja SAJ:n tulee panostaa ulkomuototuomareiden koulutukseen edelleen hyvin voimakkaasti, koska sitä kautta voimme vaikuttaa venäjänajokoiran rotutyypin ja rotumerkkien säilymiseen rotumääritelmän mukaisina.

Liitteenä rotumääritelmä.

## 5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Ensimmäinen jalostuksen tavoiteohjelma on luotu vuonna 2005. Ohjelmaa on muokattu helmikuussa 2014 jalostustoimikunnan tekemänä ja se on hyväksytty Venäjänajokoirayhdistyksen vuosikokouksessa. Jalostuksen tavoiteohjelmaa on korjattu Suomen Kennelliiton antaman ohjeistuksen pohjalta tammikuussa 2017 Venäjänajokoirayhdistyksen hallituksen ja jalostustoimikunnan yhteistyönä.

## 6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

### 6.1. Jalostuksen tavoitteet

Jalostuksen ensisijaisena tavoitteena pidetään vastaisuudessakin metsästysominaisuuksien vahvistamista koko kannassa. Päämääränä on nopeahakuinen ja sitkeästi ajava venäjänajokoiria. Sen pääasiallinen käyttötarkoitus on jäniksen ja ketun ajo. Myös petoeläinten metsästystaipumukset, joita löytyy runsaasti nykyisestä kannasta, säilytetään.

Rodun suosio on lähtenyt lupaavaan nousuun. Koiria rekisteröidään vuosittain yli sata. Myönteisen kehityksen jatkumisen edellytys on kuitenkin, että käyttöominaisuudet onnistutaan

vakiinnuttamaan hyvälle tasolle koko kannassa ja perinnölliset sairaudet saadaan pidettyä kurissa.

Populaation koko on tarkoitus saada sekä lukumääräisesti että geenipooliltaan sille tasolle, että jalostusta voitaisiin tehdä pääasiassa omaan suomalaiseen kantaan perustuen, tällöin voitaisiin paremmin hallita mm. sairausriskejä. Suomessa oleva kanta ei vielä nykyisin eikä edes näköpiirissä olevassa tulevaisuudessa täytä itsenäisesti jalostettavan populaation kriteereitä, vaan täydennystä joudutaan vuosittain tuomaan rodun kotimaasta. Vaikka tuontikoiriin liittyikin omat riskinsä, niin se on kuitenkin välttämätöntä kannan taantumisen ja perinnöllisten sairauksien yleistymisen välttämiseksi. Kannan kehityksestä riippuen tuontitarve kuitenkin pienenee kannan kasvun myötä.

Tuontikoirien tulisi mahdollisuuksien mukaan olla keskenään eri sukuisia ja vieraita Suomessa oleville koirille. Myös tuontikoirien tason nostamiseen tulee kiinnittää huomiota. Näiden molempien tavoitteiden toteutuminen helpottunee nopeasti kehittyvien tietoyhteyksien ja lisääntyvän kanssakäymisen myötä.

Eräs perusedellytys jalostustavoitteiden toteutumisessa on, että valtaosa rodun harrastajista saadaan jäseniksi yhdistykseen ja toimimaan yhteisen tavoitteen edistämiseksi. Hyvä jäsenpeitto on erityisen tärkeää pienelle rodulle, jotta saataisiin mahdollisimman monet koirat jalostustoiminnan piiriin.

Yhdistys tulee kehittämään jäsenhankintaa ja jäsenistö pyritään myös entistä aktiivisemmin säilyttämään tarjoamalla sille vastineeksi erilaisia neuvonta- ja tiedottamispalveluja. Jäsenistölle tarjotaan vaikuttamiskanava nettisivujen ja jäsentiedotteen kautta. Niiden tasoa pyritään kehittämään resurssien puitteissa. Jäsenistölle järjestettäviä yhteistilaisuuksia tulevat jatkossakin olemaan vuosittaiset näyttelyt, vuosikokous ja omat mestaruuskokeet.

## 6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Keskeinen tavoite venäjänajokoiralla on populaation jalostuspohjan laajentaminen Suomessa. Suomalaisten sekä tuontikoirien geenimateriaalin laajalla hyödyntämisellä estetään rodun elinvoiman heikkenemistä ja rajoitetaan terveysongelmia. Tavoitteeseen pyritään muun muassa pitämällä sukusiitosaste alhaisena ja käyttämällä koko kantaa jalostuksessa tasapuolisesti.

### Suosituksset:

- Yhteydenpidolla kasvattajiin ja omistajiin seurataan kaikkia syntyneitä pentueita.
- Pyritään saamaan kaikkien ikäluokkien parhaimmisto jalostuksen piiriin.
- Yksittäisen pentueen sukukatkeroin pyritään pitämään 0,65 tai yli kuudessa polvessa laskettuna.
- Jalostukseen käytettävien urosten lukumäärää pyritään nostamaan.
- Suositellaan uroksille enintään kolmea pentuetta. Jos uroksen sukulaisuus Suomen kantaan on vähäinen tai sitä ei ole lainkaan, voidaan urokselle suositella enintään viittä pentuetta.
- Ennen ensimmäistä pentuetta koiralla tulee olla näyttelytulos H (hyvä) tai parempi.

- Ennen toista pentuetta koiralla tulee olla lonkat kuvattuna ja silmät peilattuna, suosituksen raja-arvoina lonkat A, B tai C, silmätulos: ei perinnöllisiä sairauksia.
- Ennen toista pentuetta koiralla tulee olla jokin näistä käyttötuloksista: ajokoe, ketunajokoe, taipumuskoe karhu/ilves.
- Ennen kolmatta pentuetta terveystutkimuksista lisäksi sydämen ultraäänitutkimus.
- Ei suositella samojen yhdistelmien uusimista.
- Vierassukuisten koirien käyttö.
- Sairaus tietojen kerääminen ja hyödyntäminen jalostussuunnittelussa.

### 6.3 Rotua harrastavan yhdistyksen toimenpiteet

Tavoitteena on vakiinnuttaa hermorakenteeltaan vahva koira, joka ei ole arka eikä vihainen. Venäjänajokoiran perusluonteeseen kuuluva hyvä koulutettavuus sekä rauhallisuus pyritään säilyttämään ja näin varmistamaan sen sopeutuminen myös kaupunkioloihin.

Toimintasuunnitelma:

- Näyttelyarvostelujen hyödyntäminen
- Luonteen tarkistaminen ennen jalostuskäyttöä
- Pentujen kasvatukseen liittyvän tietouden lisääminen

Tavoitteena on säilyttää kovan metsästysvietin omaava monipuolinen ajokoira. Erityisesti pyritään hakemaan ja säilyttämään venäjänajokoiralle tyypillisiä ominaisuuksia. Näitä ovat vauhdikas laukaten tapahtuva haku ja ajo, sekä kuuluva ja soinnikas haukku. Muitakaan ominaisuuksia, kuten sitkeyttä ja ajovarmuutta, ei väheksytä. Jalostuksessa tullaan jatkossa kiinnittämään erityishuomiota haun laajuuteen ja tuloksellisuuteen.

Toimintasuunnitelma:

- Koekäynteihin kannustaminen
- Metsästysominaisuuksien jalostustarkastukset, joissa testataan myös muiden kuin jäniksen ja ketun ajo
- Jalostusneuvonnan käyttö pentueiden suunnittelussa

Tavoitteena on pitää vakavien perinnöllisten sairauksien esiintyminen mahdollisimman vähäisenä.

Toimintasuunnitelma:

- Terveystutkimusten lisääminen, varsinkin jalostukseen käytettäville yksilöille
- Tiedoston ylläpito sairauksista ja vioista rodussa
- Avoimemman suhtautumisen edistäminen sairauksiin liittyvissä asioissa
- Yhdistyksen järjestämät ryhmätutkimukset
- Perinnöllisten ongelmien ilmetessä tehdään rodulle PEVISA
- Jalostusneuvonnan käyttö pentueiden suunnittelussa

Ulkomuotojalostuksen keskeisenä tavoitteena on säilyttää oikea rotutyypin huolehtien rodunomaisen käyttötarkoituksen asettamista rakenteellisista vaatimuksista niin, ettei suosita liian korkearaajaista, kevyttä ja kapeaa tyyppiä. Erityisesti huomiota tulee kiinnittää ajokoiralle tärkeisiin raajoihin ja niissä nimenomaan kärkeihin. Myös karvapeitteen laatu on ratkaisevan tärkeä Suomen olosuhteissa.

Toimintasuunnitelma:

- Kasvattajien ja tuomareiden informoiminen
- Siitokseen käytettävien koirien arvosana näyttelystä tulee olla vähintään "hyvä"
- Yhteistyöllä venäläisten ulkomuototuomarien kanssa varmistetaan oikean rotutyypin vakiintuminen
- Vanhemmilla ei tule hyväksyä keskenään samoja rakenteellisia puutteita, myös sukurasite huomioitava

#### 6.4. Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Uhat:

- Populaation pienuudesta johtuva haavoittuvuus
- Perinnöllisten sairauksien yleistyminen rodussa
- Rotuyhdistyksen vähäisestä jäsenmäärästä aiheutuva toimijoiden pula voi olla kohtalokasta yhdistyksen toiminnalle ja sitä kautta rodun kehittämiselle

Mahdollisuudet:

- Rodun soveltuvuus Suomen karuun ilmastoon ja vaativiin maastoihin
- Monipuoliset metsästysominaisuudet
- Hyvä luonne ja koulutettavuus

Toimenpiteet:

- Kannan kotimaisen geenipoolin laajentaminen mahdollisuuksien mukaan
- Kannan vahvistaminen jatkuvilla tuonneilla
- Koirien terveydentilan seuranta ja nopea reagoiminen esiintyviin ongelmiin
- Yhdistyksen jäsenmäärän kasvattaminen ja toiminnan lisääminen

#### 6.5. Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Kaikki suunnitelmassa mainitut toimenpiteet käynnistetään ohjelman hyväksymisen jälkeen resurssien sallimassa aikataulussa mahdollisimman pikaisesti.

Suunnitelman toteutumista seurataan hallituksen toimesta sekä jalostustoimikunnan vuosikokoukselle laatiman raportin perusteella.

## 7. LIITTEET

Venäjänajokoiran rotumääritelmä  
Ajokoesäännöt

## 8. LÄHTEET

KoiraNet -jalostustietojärjestelmä  
Koirasuku -tiedosto  
Suomen Ajokoirajärjestön vuosikirja  
O.A. Egorov Venäjänajokoiran historian tutkija  
Ruslan Chijan Venäjänajokoira

Suunnitelma laadittu 2005  
Kyösti Kosonen  
Jari Kotiaho

Suunnitelmaa muokattu helmikuussa 2014  
Venäjänajokoirayhdistys ry:n jalostustoimikunta  
Mikko Buska jalostusneuvoja ja toimikunnan pj  
Pia Juola jäsen  
Pekko Pakkanen pentuvälittäjä ja jäsen  
Jari Kotiaho jäsen

Suunnitelmaa muokattu tammikuussa 2017  
pj. Arja Nevalainen ja Jalostustoimikunnasta Sofia Ojala ja Raimo Viljanmaa.